Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 93. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 17-го ТРАВНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 17, 1984 No. 93. VOL. XCI.

Уряд УНР виясню́є заяву

Торонто (ОУПС-УІБ). — У суботу, 5-го травня, 1984 року відбулося тут чергове зібрання Екзекутиви ДЦ УНР під головуванням віцепрезидента УНР проф. Миколи Степаненка.

Крім поточних справ, зв'язаних з підготовою IX Сесії УНРади в липні ц.р., участи членів ДЦ УНР у травневих Петлюрівських святкуваннях, проєктованих змін у Тимчасовому Законі ДЦ УНР тощо, в дискусії порушено питання недавньої заяви Президента й Уряду УНР у справі українських патріярхатів.

Присутній на зібранні голова Уряду проф. Ярослав Рудницький подав його учасникам до відома точний текст цієї історичної заяви, зробленої в обличчі закінчення п'ятирічної каденції Уряду УНР 1979-1984. На окрему інтервенцію в справі православного патріярхату голова Уряду дав вияснення, що прикінцевий розділ заяви з 4-го квітня 1984 року йде в дусі загально-прийнятого ієрархією й православними вірними УПЦ узгодження, мовляв, справа ця буде погоджена у вільній Україні. В заяві і Президент і Уряд висловлюють надію, що УПЦ завершить свою ієрархічну структуру у формі Патріярхату ще перед 1988 роком, тобто, що Україна до того часу буде вільна від комуно-московського займанця.

Голова Уряду підкреслив при цьому ще раз факт, що заява з 4-го квітня обмежується до світського державно-правного, а не церковно-канонічного аспекту справи, нав'язуючи в своїй основі до світського державно-правного акту Володимира Великого з 988 року, яким узаконено християнство як легалізовану релігію в тодішній Україні-Русі. Відмінно від Володимирського закону, акт Уряду УНР з 4-го квітня є тільки заявою, що віддзеркалює його становище в дотичній справі.

У ЛМКЛЮБІ ВИСТУПИТЬ ГІСТЬ З АВСТРАЛІЇ

Ню Йорк. — Видавництво „Сучасність" і Літературно-Мистецький Клюб у п'ятницю, 18-го травня ц.р., в годині 7:30 вечора, тут, у приміщенні цього Клюбу, при 136 Друга авеню, влаштовують Вечір, на якому доповідатиме гість з Австралії, професор Монаш університету д-р Марко Павлишин, на тему: „Українська література в Австралії".

В Дітройті влаштовують інформаційний вечір

Дітройт, Миш. — Комітет Оборони Переслідуваних в Україні влаштовує інформаційний вечір в суботу, 19-го травня ц.р., о год. 7:30 увечорі.

В програмі три звукозорові монтажі про сучасну Україну: „Тверді Мелодії" — з есеїв Валентина Мороза про життя і смерть Михайла Сороки; „Переслідування Української Гельсінкської Групи" — про засування і діяльність групи; „Нема Алли Горської — життя і смерть мисткині".

Вечір відбудеться в новонабутій залі парафіяльної школи Непорочного Зачаття при вулиці Вестбрук у Воррені.

Відбудеться виставка про цензуру в слов'янському світі

Ню Йорк. — Тут у Публічній бібліотеці при 42-ій вулиці відбудеться виставка про цензуру в слов'янському світі.

На виставці, яка розпічнеться 1-го червня і буде тривати до 15-го жовтня 1984 року, будуть експонати з великого слов'янського відділу, якого головою тепер є Едвард Касинець. На виставці будуть представлені книжки, журнали і зміни з часів російського царату та тепер із СССР. З великої кількості прикладів цензури писань в часах царату вибрано на виставку твори російських письменників, наприклад Достоєвського і Пушкіна, як також деякі журнали. Із цензури СССР будуть, між іншим твори Андрея Амальрика і Александра Солженіцина.

Як доказ цензури творів інших слов'янських народів під пануванням царату, а тепер совєтського режиму на виставці будуть приклади писань білоруських, українських і балтицьких народів, як також польських, між ними Міцкевича і недавнього нобелівського лавреата Чеслава Мілоша. Також будуть виставлені твори з Болгарії і Чехо-Словаччини.

З українського письменства будуть виставлені в першу чергу твори Тараса Шевченка.

Закінчення на ст. 4.

Законопроєкт про комісію голоду передано до Державного департаменту

Нюарк, Н. Дж. (АОЛП). — Бюро підкомісії європейських і середньо-східних справ Американського Конгресу поінформувало координатора організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні (АОЛПУ) Ігоря Ольшанівського, що законопроєкт ч. 4459, який вже має 85 спонзорів в Палаті Репрезентантів, передано до Державного департаменту для аналізи і коментарів. Конгресмен Джеймс Флоріо, демократ з Ню Джерзі, який вніс цей законопроєкт минулого жовтня в Палаті Репрезентантів, вдався листовно до голів підкомісій закордонних справ Палати Дена Майки і Лі Гамільтона з проханням назначити дату переслухань.

Як відомо, 7-го травня ц.р. сенатор Билл Бредлі, демократ з Ню Джерзі, вислав листи до своїх колег-сенаторів, закликаючи їх прилучитися до законопроєкту ч. 2456, що його вніс при кінці березня ц.р. в Сенаті і до якого вже прилучилися сенатори Гарт, Галлстон і ДеКонсіні.

Того самого дня д-р Петро Стерчо, голова Крайового Громадського Комітету для вшанування пам'яті жертв великого голоду в Україні в 1932-33 роках, вислав листи до всіх членів Палати і Сенату (535), взиваючи їх стати спонзорами обох законопроєктів і доложити старань до створення конгресової комісії дослідження причин і наслідків голоду в Україні 1932-33 років. Законопроєкт Палати ч. 4459 і законопроєкт Сенату ч. 2246 — це ідентичні законопроєкти, які пропонують створення такої конгресової комісії.

Важним явищем є факт, що три найновіші спонзори - конгресмени є членами Комісії міжнародних справ Палати, де законопроєкт ч. 4459 тепер знаходиться, а з 19-ох членів підкомісії Палати, які будуть розглядати цей законопроєкт — дев'ять членів є його спонзорами.

За інформаціями слід писати до: Americans for Human Rights in Ukraine, 43 Midland Pl., Newark, N.J. 07106.

Змінили приміщення відбиванкових першостей УСЦАК

Нюарк, Н. Дж. — 27-мі відбиванкові першості УСЦК, що мали відбутися тут у спортових залях Технічного Інституту та в Ратгерсьому університеті, відбудуться натомість в запляноваий день, у суботу, 19-го травня, в год. 8:30 вранці у залях середньої школи Колюмбія в Мейплвуді, Н.Дж.

Зміну приміщення спричинило пошкодження відбиванкових кортів, що сталося в наслідок дощової зливи, яка навістила цю частину Ню Джерзі у суботу, 5-го травня.

Пол Вокер пропонує „нову фазу фінансування" для країн Третього світу

Гат Спрінгс, Вірджінія. — Виступаючи тут перед членами Бизнесової Ради, в суботу, 12-го травня, голова Федерального Резервного Борду Пол Вокер, завданням якого є моніторування кількості грошей в американській (і світовій) господарці, сказав на пресовій конференції, що, збільшуючи відсотки за позики, банки, зорганізовані у Федеральній Резервній Системі (FRS), повинні встановити верхню границю для позичок для боржників країн Третього світу, бо навіть відносно невелике зростання відсотків для цих країн, уже й так заборгованих „до нікуди" західньому капіталові, приведе до більшого фінансового тиску на цих боржників з Третього світу (отже й до неспокоїв у загрожених банкрутством країнах) в першу чергу — в країнах Південної Америки. Тому П. Вокер пропонує „нову фазу фінансування", як частину ширшої програми допомоги для цих країн, щоб закріпити здобутки тих країн, що добре вив'язуються з фінансових зобов'язань, і теж врятувати інші країни, зовсім слабі фінансово такі, як Аргентина, наприклад, від ще гіршого погіршення їхньої ситуації.

П. Вокер підповідав банкірам взяти до уваги й під розгляд його думки, серед яких є пропозиція для банків встановити „стелю", вище якої відсотки на позички не зростатимуть. Одною з форм такої „стелі" Вокера може бути таке: рахувати, наприклад, відсотки тільки від справжніх прибутків, відкидаючи від цієї суми фактор інфляції, а додаючи незаплачену суму від принципової позички.

Коротка пресова конференція була проведена після приватної презентації цих думок Вокером на мітінгу Бизнесової Ради — групи, яка складається з приблизно сотні керівників американських найбільших корпорацій. Перед цими людьми, що керують американською економікою, а отже непосередньо і світовою, П. Вокер дав картину економіки ЗСА і світу, вказуючи на те, якими шляхами треба вести фіскальну політику, щоб конфліктні ситуації не поглиблювалися ще більше. Він кликав до великих

Закінчення на ст. 4.

ВЕЧІР ПАМ'ЯТІ о. М. ВАВРИКА

Ню Йорк. — Заходами Наукового Товариства ім. Шевченка тут в суботу, 19-го травня ц.р., о год. 5-ій по полудні в Домі НТШ при 63 Четверта авеню, відбудеться Вечір пам'яті о. Михайла Ваврика, ЧСВВ. Участь беруть: о. проф. Мелетій Войнар, ЧСВВ, — „о. Михайло Ваврик, як педагог", проф. Василь Ленцик — „о. М. Ваврик, як інтелектуаліст", о. д-р Атанасій Пекар, ЧСВВ — „о. М. Ваврик, як історик".

Г. Гарт виграв передвибори у Небрасці і Орегоні

Омага, Небраска. — Сенатор з Кольорадо, другий з ряду кандидат на президента від Демократичної партії, Гері Гарт знову переміг двох своїх суперників, колишнього віцепрезидента Во тера Мондейла і негритянського проповідника Джессі Джексона у передвиборах в стейтах Небраска і Орегон, які відбулися у вівторок, 15-го травня ц.р. Ця перемога, — кажуть політичні спостерігачі, — скріпила його надію на номінацію під час Конвенції Демократичної партії в липні, очевидно, з передумовою, що він отримає принаймні деяку кількість делегатів в Каліфорнії і Ню Джерзі, двох стейтах, які мають велику кількість делегатів. Передвибори у цих стейтах відбуватимуться, як відомо, 5-го червня.

З підрахованих 83 відсотків відданих у передвиборах голосів Г. Гарт отримав в Небрасці — 71,508 голосів (58 відсотків), В. Мондейл — 33,264 (27 відсотків) і Дж. Джексон — 12,030 (10 відсотків); в Орегоні Гарт отримав 31,179 голосів (57 відсотків), Мондейл — 17,196 голосів (31 відсоток) і Джексон — 4,370 (8 відсотків).

Не зважаючи на перемогу в обидвох стейтах і здобуття додаткової кількости делегатів, 27 в Орегоні і 16 в Небрасці, сен. Г. Гарт мусить сильно попрацювати, щоб догнати В. Мондейла, який досі здобув 1,577 делегатів, Гарт 934 і Джексон 295. Для номінації потрібно 1,967 делегатів. Отже, перед виборача боротьба перенесеться тепер повністю до стейтів Каліфорнії і Ню Джерзі. Мондейл вже розпочав лобову атаку на Гарта і президента Роналда Регена в Каліфорнії перед еспаномовними виборцями, які, на думку багатьох спостерігачів, можуть бути рішальним чинником, якщо вони голосуватимуть бльоком.

Керівник виборчої кампанії Г. Гарта Олівер Генкел заявив кореспондентам, що передвибори в Орегоні і Небрасці є наглядним доказом, що американське суспільство категорично відкидає кандидатуру В. Мондейла, який є людиною колишнього демократичного естаблішменту, що залишив по собі економічну руїну в ЗСА. Для Г. Гарта передвибори у згаданих стейтах були важливим передвиборчим моментом, бо вони були потрібні йому для морального скріплення його кандидатури в очах керівників Демократичної партії і делегатів на Конвенції.

На другий тиждень демократи вибиратимуть 18-ох делегатів в стейтах Айдаго, і ці передвибори будуть прелюдією до великих кінцевих передвиборів у п'ятьох стейтах з вибором 486 делегатів, які напевно перерішать долю одного з двох передових кандидатів. Не виключно, кажуть аналітики передвиборчого процесу, що Дж. Джексон, який контролюватиме понад 300 делегатами, відіграє якусь ролю на Конвенції.

ПРЕЗИДЕНТ МЕХІКО ВІДВІДУЄ ЗСА

Вашінгтон. — Президент Реген і президент Мехіко Міґуель де ля Мадрід використали привітальну церемонію в Білому Домі, влаштовану для цього найголовнішого мехіканця, для того, щоб висловити свої розходження в поглядах на справи Центральної Америки. Мехіканський президент М. де ля Мадрід попереджував зібраних тут, у вівторок, 15-го травня, про „небезпеку загальної війни, розмаху і тривання якої ніхто не може передбачити", а президент Реген з не меншою відвертістю казав лідерові Мехіко, що відповідальні уряди країн цієї півкулі не можуть собі дозволити на заплющування очей, ані на те, щоб бути заколисаними нереальним оптимізмом" щодо подій у Центральній Америці.

Привіт високого гостя з сусіднього Мехіко відбувався, як і належить, з усіма урочистостями, які бувають з таких нагод, але за мість самих чемностевих обмінів приємними словами тут відбулася щира виміна поглядів поміж обома державними мужами, що й започаткував безпосередньо американський президент, а посередньо мехіканський. Це було в серпні минулого року в Мехіко, коли прибулого туди президента Регена зустрів президент де ля Мадрід перестерогою, що накопичування великої військової сили ЗСА в гемісфері може викликати „велику пожежу". Президент Реген десять місяців пізніше, у привітальному слові до президента де ля Мадріда наче продовжував тоді почату розмову, також вживаючи цього ж окреслення „велика пожежа": „Велика пожежа, — казав Реген, — у Центральній Америці є дуже близька, щоб її ігнорувати. Як вогонь у сусідстві, ця загроза повинна турбувати кожну країну в гемісфері". У відповідь на ці слова візитуючий мехіканський президент, подякувавши Р. Регенові за сердечний привіт, закликав країни і народи віднайти засоби для „розв'язок інтервенцією будь-якого ґатунку" і замість того „стосувати принципи і правила міжнародного права, які встановлені країнами на американському континенті". Адміністрація Регена уважає, що Мехіко недоціню́є „тоталітаристичної коаліції, якій допомагають совєти", а мехіканці ставлять під сумнів, чи в ЗСА розуміють „як слід" „історичні сили і гін до зміни" в Латинській Америці.

Уваги обох, хоч позбавлені прямого критицизму, підкреслили розходження в поглядах обох цих американських лідерів вже напочатку, але головні і важливі розмови поміж обома Регеном і де ля Мадрідом проходять у згоді і з вирозумінням для різних рочок зору цих лідерів протягом кількаденної візити тут президента Мехіко. У середу М. де ля Мадрід промовляв у американському Конгресі на спільній сесії обох палат, продовжуючи тему Центральної Америки і потреби допомоги для її „соціяльного і економічного розвитку".

У СВІТІ

ПОНАД ПІВМІЛЬЙОНА чужинецьких туристів відвідало Китай, зокрема Пекін, останнього року, — подано зі статистичного бюра столиці Китайської Народної Республіки. 510,000 відвідувачів — це зріст в 1983 році на 11,5 відсотка порівняно з 1982 роком. Від 1978 року пересічний зріст туризму був тут 22,2 відсотки. Пекін має 10,000 кімнат для туристів з двома ліжками; всіх готелів є 41, включно з люксусовим готелем, що має назву Готель Великого Муру (китайського), де вперше пропонується гостям обслуга протягом круглої доби.

КАНАДА ПРОВЕЛА інсталяцію свого нового генерального губернатора, що ним стала колишня журналістка і міністер з Кабінету 62-річна Джін Совел. Кольоритна й дуже урочиста церемонія інсталяції відбулася в Оттаві, в понеділок, 14-го травня. Це вперше в історії Канади призначила королева Великобританії жінку на цей високий, хоч здебільша церемоніяльний пост. Її попередником був відомий приятель українців Ед Шраєр.

НА КИТАЙСЬКО-В'ЄТНАМСЬКОМУ кордоні стоять сьогодні війська з обох боків у кількості 700,000 вояків проти Китаю з північно-в'єтнамського боку і приблизно 300,000 вояків-китайців з протилежного, подає „Волл Стріт Джорнел" з 11-го травня. Було теж тут подано, що на початку травня китайці перейшли в'єтнамський кордон і, хоч проникли вглиб в'єтнамської території тільки одну шосту милі, то все таки захопили тут стратегічний горб, який — кажуть китайці — був і є „китайською територією". Але в'єтнамці є іншої думки. Прикордонні сутички поміж В'єтнамом і Китаєм не втихають від часу, коли в 1979 році китайське військо в силі 500,000 вояків перейшло кордон В'єтнаму, але тоді Китай зазнав тут поразки й відтягнув у поспіху свої війська, бо В'єтнамові з величезною допомогою виряддом і грошима прийшов СССР. Але в Китаї тієї насправді невдалої військової виправи ніхто не вважає поразкою для військ КНР, а навпаки — своєрідною „перемогою", що спові́льнила експансію В'єтнаму в Південно-східній Азії.

СТАТИСТИКА ГОВОРИТЬ дуже багато для тих, хто її вміє читати. Вона в стані навіть розповісти дещо про „національний характер" певного народу. Ось візьмемо дані з відносно недавніх підрахунків Об'єднаними Націями кількости нещасливих випадків згідно з характером праці на один умовно мільйон працюючих протягом того самого відтинку часу. З того мільйона працюючих, що є шахтарями, від нещасливих випадків загине 900 осіб; з тих, що працюють в сільському господарстві, загине 600 осіб; в летунстві — 300 осіб; а в торгівлі — всього 80 осіб. Як бачимо, найгірше мається справа для тих, що є селянами або шахтарями. Найкраще мається справа з торгівцями, яких серед нас дуже мало.

ПРИБЕРЕЖНА СТОРОЖА ЗСА нарікає, що совєтські кораблі дуже часто порушують територіяльні води Америки в різних частинах ЗСА і наближаються на недозволену віддаль до заборонених, а навіть військових об'єктів. Найбільше совєтських морських шпигунів помітно у прибережних водах Каліфорнії, де вони, правдоподібно, ведуть не тільки підслухове, але також справжнє шпигунство, підбираючи біля індустріяльних побережжя різні предмети. Недавно трапився навіть випадок, що совєтський корабель підібрав з моря безпілотного літака, який мусів осісти з огляду на дефект. Совєти остаточно мусіли віддати літака після довших, місцями гострих переговорів. В іншому випадку чуть не дійшло до конфронтації між двома совєтськими кораблями і прибережною сторожою ЗСА на Пацифіку і тільки встрявання головного командування в цьому районі врятувало ситуацію. Цією справою скоро має зайнятися Пентагон і поробити запобігаючі заходи, щоб позбутися з американських вод совєтських шпигунів.

В АМЕРИЦІ

ІҐНОРУЮЧИ ПРОХАННЯ багатьох Церков і релігійних громад, Верховний Суд З'єднаних Стейтів Америки відмовився розглядати відклик голови і проповідника так званої Реформованої Церкви о. Сан Мунга Муна, відкриваючи таким способом шлях для контролі фінансових операцій в інших Церквах. Очевидно, о. С. Мун буде змушений відбути свій 18-місячний засуд в тюрмі за „умисне невплачення податків" в сумі 162,000 долярів від суми інвестованої в різних банках і реалізованих, записаних на його прізвище. Інші церковні лідери підтримали Муна в його касаційних заходах, бо такий випадок може трапитись з кожною Церквою чи релігійною громадою, які досі звільнені від оподаткування.

У ПОНЕДІЛОК, 14-ГО ТРАВНЯ ц.р., на Лонг Айленді відбувся похорон 16-річної студентки середньої школи Карен Орр, яка померла від рідкісної, але дуже переносної хвороби менінгітісу, що спершу проявляється у формі перестуди і звичайно кінчається смертю. Чотири з п'ятьох випадків були смертельними. Лікарі-спеціялісти застановляються чи хворобу вибрані учні не принесли з Европи, бо К. Орр і її 15 подруг щойно повернулися з подорожі до Італії. Уряд здоров'я в повіті Насо назвав цю хворобу „Менінгокоссемія", тип менінгітісу, спричинений зараженою кров'ю. Хвороба перенесна і в Гарден Сіті постала свого роду паніка, особливо серед родин, які посилають своїх дітей до цієї середньої школи.

У САНТЕ, ФЕ, НЮ МЕКСІКО, помер на 75-му році життя Станіслав Улам, який був одним з найбільш визначних математиків, в світі, а колись відіграв чималу ролю при конструкції водневої бомби. С. Улам народився 3-го квітня 1909 року у Львові, Західня Україна („Ню Йорк Таймс" подає „в Польщі", частині, яка тепер належить до СССР). На 28-му році життя Улам, будучи дуже здібним студентом на Політехнічному інституті у Львові, зробив магістерку і пізніше докторат. Після того він був запрошений на працю до Пристонського університету в ЗСА. Від 1936 до 1940 року викладав математику на Гарвардському університеті, а в 1965 році був у складі факультету Кольорадського університету.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН і Перша Лейді Ненсі взяли участь в короткій церемонії вручення плякати для співака й ідола теперішніх підлітків Майкела Джексона в городі Білого Дому. Джексона нагородили за те, що він під час своєї музичної кар'єри і численних поїздок по цілій країни виступає проти алкоголізму, а головно пропагує їзду автомобілем в тверезому стані. За свої платівки М. Джексон досі заробив 25 мільйонів долярів і його пісні все ще дуже популярні, а його виступи користуються величезною фреквенцією молоді.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН, зустрівшись на короткій розмові з кореспондентами, категорично заперечив, що Вашінгтон безпосередньо вмішувався до виборів в Ель Сальвадорі і, як дехто з лівих і пацифістів каже, „купив президентуру для поміркованого демократа Хозе Наполеона Дюарте". „Ми цілковито не вмішувалися до перебігу виборів", — заявив Президент, а безпідставні обвинувачення про вмішування походять від марксистів і правого кандидата Роберта д'Обуїссона.

ЛЮДИНА ОДЯГНЕНА в одяг механіка, зараз таки після приземлення на міжнародному летовищі Джана Ф. Кеннеді румунського літака, вискочивши з частини літака, у якому приміщуються багажі, попросила політичного азилю і дозволу на перебування в ЗСА в митних урядників. Офіційні речники Служби імміграції і натуралізації та поліція відмовились покищо дати до відома прізвище найновішого втікача з комуністичної держави. Румунський пасажирський літак типу IL-62 із приблизно 100 особами на покладі прилетів до Ню Йорку з Букарешту через Відень.

ВІДКРИВАЄТЬСЯ ВИСТАВКА ПРО УКРАЇНСЬКУ ІМІҐРАЦІЮ В ЗСА

Делеґація від Ліги Американських Громадян і Воєнних Ветеранів Українського Походження до президента Воррена Гардінга 7-го червня 1922 року з протестом проти польської влади в Галичині. (З дозволу Діоцезального Музею й Бібліотеки в Стемфорді, Конн.).

Ню Йорк (УМ). — Нова виставка про „Історію української імміграції в Америці — збереження культурної спадщини" відкривається тут в Українському Музеї в неділю, 20-го травня ц.р.

Двісті фотографій, документи, брошури тощо показують життя українських американців протягом останніх ста років, їх вклад в американське суспільство і досягнення в збереженні культурної спадщини.

Виставку організували: Марія Шуст, директор Музею, д-р Мирон Б. Куропась, куратор виставки, і Христина Певна, архівар Музею. Мистецьке оформлення виставки запроєктував Зенон Фещак, мистецький керівник музею Порт оф Гісторі у Філядельфії.

Виставка подає матеріяли про чотири хвилі української імміграції, що прибули до ЗСА.

Закінчення на ст. 4.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

На послугах експансії

Багато американських законодавців, науковців і журналістів не може зрозуміти політики президента Реґена в його намаганні осягнути паритет із СССР у зброєнні.

Деякі публіцисти пригадують часті заяви совєтського міністра закордонних справ Андрея Ґромика, який всюди часто і одверто говорить, що ,,перевага сили" дає Москві можливість впливати на напрям міжнародної політик.

У 1979 році маршал Ніколай Оґарков, шеф совєтського генерального штабу, напоминав групу американських конґресменів, які були на відвідинах у Совєтському Союзі: ,,СССР має мілітарну перевагу над З'єднаними Стейтами Америки, і, зрозуміло, ЗСА є загрожені, і з цим фактом ЗСА мусять рахуватися".

Згідно з аналізою проф. Альберта Вікса, знаного спеціяліста у совєтських справах у ЗСА, ця совєтська бравура не є пустослівною погрозою, вона бо має за собою великий совєтський арсенал. Цей арсенал включає ракети типу СС-20, численні підводні судна типу ,,Дельта", узброєні в інтерконтинентальні атомові ракети тощо. Розмовляючи з італійським міністром закордонних справ Джуліо Андреотті, Ґромико 24-го квітня ц. р. брутально погрозив, що совєтські атомові ракети можуть в кількох хвилинах перемінити Італію в ,,Помпеї", по яких залишилися лише руїни після землетрусу в 79 році по Христі. Бомбардування афганістанських повстанців далекобіжними ракетами вказує на ,,воєнну ментальність" совєтських провідників, — пише згаданий аналітик.

Ці совєтські погрози тісно пов'язані з бойкотом Олімпіяди Москвою цього літа в Лос Анджелесі і Москва, шантажуючи своїх сателітів, змушує їх до бойкоту, старанючись внести переполох і замішання у світі.

Відомі американські колюмністи Еванс і Новак переконані, що метою бойкоту Олімпіяди Москвою і її сателітами є унеможливити вибір президента Реґена на другу каденцію, змальовуючи його ,,безвідповідальним авантюристом" тощо. А на ділі, ці совєтські зброєння не мають нічого спільного з Олімпіядою, а натомість є дальшим етапом на дорозі розвою совєтської мілітарної доктрини.

Колись у 1958 році сенатор Джан Ф. Кеннеді влучно назвав совєтську закордонну політику ,,спутніковою дипломатією — шантажем американських союзників чи невтральних країн світу".

Ґеорґій Малєнков під час конференції на вершинах у Женеві в 1954 році, кажучи, що під впливом совєтської мілітарної сили західні союзники Америки ,,мусять здеморалізуватися і стати нездібними" до ефективної оборони". Без огляду чи існує т. зв. політика детанту чи ні — Москва на кожному кроці старається здобути перевагу над західньою коаліцією під проводом Америки.

Отже, що властиво є на горизонті совєтської закордонної політики? Чого має сподіватися Америка — нових Афганістанів? Москва має багато до вибору, де почати нові спроби проникання. Нікараґуа лишається далі совєтсько-кубинською базою у Центральній Америці.

Говорячи про ,,клясову боротьбу в тропікальних країнах, північнов'єтнамський генерал Джіяп ствердив публічно, що ,,совєти і кубинці мусять видержати в Центральній Америці до переможного кінця".

Сьогодні — більше ніж будь-коли — Америка мусить бути приготована на всі можливі трюки Москви, яка знає, що ЗСА є в стадії виборчої гарячки і всякі заклики президента Реґена про потребу мілітарної готовости йдуть на рахунок ,,виборчого патріотизму і аґітації", хоча відомо, що Роналд Реґен ще заки вдруге зголосив свою кандидатуру на Президента, завжди настоював на мілітарно могутній Америці, щоб забезпечити цю країну перед ворожою аґресією, зокрема Совєтського Союзу.

ЧОТИРИ ЩАСЛИВЦІ поділилися найвищою досі сумою грошей на льотерії ЗСА — 22.1 мільйона долярів. Кожний з них отримає по 5,525,000 мільйона розприділених на 21 рік, тобто по 210,476 долярів річно, вже по відтягненні 20-відсоткового податку. Джордж Ямін, речник нюйоркської стейтової льотерії, заявив, що перша виплата наступить з хвилиною, як власник виграші зголоситься до стейтового бюра з виграним квитком і особистими документами.

Степан Женецький

БОРОТЬБА БАЛТИЦЬКИХ НАРОДІВ ЗА ВОЛЮ

На південносхідньому березі Балтицького моря від віків живуть три невеличкі як територією, так і числом населення народи Естонії, Латвії і Литви. Тому, що їхні країни находяться над Балтицьким морем, їх ще називають балтицькими народами.

Доля, чи вірніше недоля тих трьох народів замітна тим, що вони були першими, яких захопили під своє володіння совєтські окупанти після домовлення двох загарбників: Совєтського Союзу і гітлерівської Німеччини під час Другої світової війни.

Дня 17-го червня 1940 року зразу після того, коли міністер закордонних справ Совєтського Союзу В'ячеслав Молотов спростував чутки про пляновану окупацію балтицьких країн як брехню, поширювану ,,західніми імперіялістами", червона армія зайняла ці три балтицькі країни. Але ця перша совєтська окупація не тривала довго. В червні 1941 року Гітлер зламав договір зі своїм союзником — Совєтським Союзом, і німецькі війська прогнали совєтські війська з тих країн. У 1944 році червона армія наново повернулася до балтицьких країн і з того часу вона там перебуває по сьогоднішній день, хоч деякі західні держави, включно з Америкою (ЗСА), не визнають доконаного насильного акту Москви, і не вважають балтицьких країн складовою частиною Совєтського Союзу.

Хоч загальновідома доля балтицьких народів, проте не всі є докладніше обізнані з їхнім етнічним походженням, історією і культурою. А тому, що під сучасну пору ті народи переживають таку саму долю, чи вірніше, недолю — поневолення СССР — українському загалові буде цікаво ближче з ними познайомитися.

Естонія — найменша з цих країн, займає обшир 18,353 квадратових миль, має понад один мільйон населення і є найдалі висунена на північ. Етнічно естонці близько споріднені з фінляндцями, які є їхніми північними сусідами: ці два народи розмежовує Фінляндська затока. Естонська мова належить не до індоевропейських, але до фіно-угорських мов; естонці є братами фінляндців і двоюрідними братами (кузенами) мадярів. І тому, що в давніх часах естонців завойовував тевтонський (німецький) орден, естонці перебрали німецьку культуру; коли тевтонський орден прийняв Реформацію, естонці також стали протестантами.

Латвія, що займає обшир 25,395 квадратових миль і нараховує коло двох мільйонів населення, столицею якої є Рига, лежить між Естонією і Литвою і має більш-менш таку саму історію, як Естонія, але відрізняється від неї етнічним походженням свого населення. Латвійці, разом з литовцями і старинними прусами, належать до балтицької індоевропейської мовної групи, яка з усіх европейських мов — найближча до старинної, санскритської мови. Східня частина Латвії, що називається Латгалія, хоч в основному є латвійською, давніше належала до Литви і довгий час була частиною Польсько-Литовсько-Руської Речипосполитої (Спільнотою Народів). Латгалія була і осталася католицькою і має багато більший приріст населення, як решта країни. Як подають латвійські джерела, жителі Латгалії в основному причинялися раніше і причиняються тепер до збільшення населення Латвії.

Щождо Литви, столицею якої є Вильно і, є найдалі на південний захід висуненою балтицькою країною, то її доля — ще більше скомплікована, ніж двох інших балтицьких народів. Цей найчисленніший з усіх трьох балтицьких народів, який займає обшир 24,100 квадратових миль і має понад два з половиною мільйонів населення, в середньовіччі творив, разом з Руссю-Україною (т. зв. Литовсько-Руська Держава) велику імперію, величини тодішньої Франції, яка простягалася від Балтицького до Чорного морів. Литовці найдовше в Европі трималися поганської віри, бо аж в XIV столітті литовський великий князь Гедимін закликав на Литву християнських місіонерів, щоб вони навчали його народ християнської віри; сам він, одначе, не став християнином. Щойно його правнук, князь Ягайло, прийняв християнську віру в 1386 році в Кракові, і одружився з наслідницею престолу Польщі, Ядвигою, і, поєднавши Литовсько-Руську державу з Польщею, створив Польсько-Литовсько-Руську Речипосполиту (Спільноту Народів-Коммонвелт), яка величиною рівнялася із Святою Римською Імперією.

Хоч поляки, литовці і русини-українці говорили іншими мовами, то політично ці народи були пов'язані на довгі століття. Литовці дали полякам королів з роду Ягайлів, які довгі роки володіли Польщею; знову ж русини-українці дали полякам провідну верству — князів і шляхту. Литовці дали полякам найбільшого польського поета, Адама Міцкевича і державника-воїна Юзефа Пілсудського. (Про Пілсудського пишуть, що він був українського роду і під час студій у Києві, чи Харкові, належав до української студентської громади). Українці ж знову дали полякам Тадея Костюшка і цілу масу політичних діячів та церковних достойників, що походили родом із спольщеного русь-

Закінчення на ст. 3.

Іван Кедрин

Монографія Миколи Неділка

Література, що стосується українського образотворчого мистецтва, збагатилася знову на два поважні твори: у Філядельфії, під фірмою Об'єднання Мистців-Українців в Америці (ОМУА) під головною редакцією одного з найвидатніших наших мистців і мистецтвознавців старшого покоління, проф. Петра Мегика, появилася ,,Книга творчости українських мистців поза батьківщиною" — великий 512-сторінковий твір, який мусить імпонувати розміром і змістом та велетенською працею, що її вимагало таке видання, — і майже одночасно появилася в Ню Йорку під фірмою УВАН-у люксусово видана монографія Миколи Неділка. На 20-те травня ц. р. заповіджено у нюйоркській централі ОМУА при Другій авеню вже другу з черги посмертну виставку образів Миколи Неділка — саме у зв'язку з появою його монографії, і тому вона варта тепер трохи уваги.

На самому вступі слід зауважити, що коли між членами Видавничого Комітету фіґурує й прізвище автора цих рядків, то його поставили видавці і редактор виключно з куртуазійних причин: насправді та монографія появилася заходами і працею головно двох осіб, двох наших видатних мистців: Ярослава Вижницького, який взявся за організування і реставрацію полотен, тісно співпрацював у цьому ділі з вдовою по покійному мистцеві Оксаною Неділко, та редактора монографії, автора першорядного вступного нарису — Богдана Певного. Треба обом їм поґратулювати, що зуміли приєднати до співпраці над тим великим ділом мовознавця, інженера Анатоля Вовка для мовної коректи, Маркіяна Титлу для технічного впорядкування книги, Андрю Мако для англомовної редакції, Марту Коломиєць для англомовних перекладів і трьох першорядних знавців фотографії, якими є Лев Григоріїв, Володимир Грицин та Осип Старостяк.

Монографія образотворчого мистця — це тривка документація його життєвого професійного дорібку. Науковець чи письменник залишає по собі книжку, яка зберігається в бібліотеці. Хоч існують в Україні та у вільному світі музеї, ґалерії образів, особливо в Торонто завдяки Мистецькій Фундації подружжя Шафранюків і в Ню Йорку завдяки заходам Союзу Українок Америки та гуртові ентузіястів, — усе ж величезна більшість продукції малярів і скульпторів розпорошена по невідомих загалові приватних збірок, а до музеїв попадають нечисленні мистці і з дуже нечисленними зразками своєї творчости. Тому для історика українського мистецтва найкращими і невідхильними є два авторитетні джерела: 1 програмки виставок і 2) книжкові монографії. Тож треба було страшенне дивуватися, як то рік-два тому сім дуже поважних і видатних українських митців влаштували збірну виставку своїх образів у нюйоркському ОМУА — без каталогу. Це було непошанування самого себе і своєї праці, бо та виставка не залишила ніякого тривкого сліду для майбутнього історика образотворчого мистецтва у вільному світі.

Поява монографії передчасно померлого Миколи Неділка — це чудовий дарунок літературі про українське образотворче мистецтво, і — дарунок всьому українському світові, який захоплений існуванням і працею українських мистців у діяспорі. Вже не раз була нагода звернути увагу на дивний факт, що з усіх ділянок культури — науки, літератури, мистецтва, музики, співу і танку — на першому місці однаково кількісно, як якісно стоїть образотворче мистецтво. Чуємо не раз на індивідуальних і збірних виставках: існує надпродукція образів і скульптур, — ринок покупців із старшого покоління насичений і тому навіть найбільші ентузіясти мистецтва не купують вже образів, бо здебільша не мають вільного місця на стінах свого помешкання. Тому треба заохотити молоді подружжя і професіоналів молодшого покоління, щоб вони відпекалися дешевизни аматорів чи — ще гірше — нахилу наших наших предків до олеодруків та набували твори професіоналів — високоосвічених наших мистців, з-посеред яких є багато таких, які не здобули собі міжнародного імени виключно тому, що вони — українці і що українське ім'я у світі не атракційне...

До таких мистців високої кляси належить і М. Неділко. Богдан Певний має стовідсоткову рацію, коли свій обширний вступний нарис про Миколу Неділка закінчує заввагою, що твори Неділка можна сміливо повісити поруч із творами Сезана і Сера. Як один із найкращих наших мистецтвознавців, Богдан Певний знаменито проаналізував мистецький напрямок творів Неділка та його цілком особливий стиль, який на перший погляд зраджує авторство, без потреби дивитися на підпис. Це кольорист, який відірвався від решток реалізму в імпресіонізмі, але залишився вірним імпресіоністам — чаром кольору і подиву гідним почуттям естетики. Немає у творах Неділка ані тіні реалістичної фотографії, тільки у деяких з них є романтика французьких імпресіоністів, але і нема образу Неділка, який не був би естетичним, привабливим, і який не був би насправжньою прикрасою кожної найелеґантнішої вітальні. Нема теж у Неділка ребусів, мальованих здебільша з бажання показати себе оригінальним.

Закінчення на ст. 4.

Іван Боднарук

ШЛЯХ І-ОЇ УД УНА

З думками й намірами служити рідному народові й вибороти йому власну державу голосилися десятки тисяч української молоді до Української Дивізії, яка тоді мала назву ,,Галичина", бо, як сказав Митрополит А. Шептицький, ,,нема такої ціни, якої не варта б заплатити, щоб було українське військо".

Розбита під Бродами, Українська Дивізія переформовується і поповнюється на Словаччині, де бере участь у поборюванні комуністичного повстання, переходить до Югославії, де її німці малощо не розброюють, і тільки через критичне становище на фронті кидають знову у фронтові бої під Фельдбах в Австрії. Туди прибуває генерал П. Шандрук, як командувач новопроголошеної Української національної Армії. Він відвідує вояків на фронтових позиціях, переводить нову присягу на вірність Україні, включає Дивізію до Української Національної Армії, до якої мали увійти всі українські військові відділи. Але капітуляція Німеччини припиняє дальше переведення плянів у життя, і Дивізія піддається англійцям у полон, які перевозять її у табори полонених в Італії.

Значення великої битви під Бродами для нас у тому, що це вперше від Першої світової війни в Европі виступила реґулярна бойова велика українська формація. Це був зав'язок майбутньої великої української армії. У брідському кітлі наша дивізія з незначними рештками вояків XIII-го корпусу, німецької армії майже понад тиждень несла весь тягар таких завзятих боїв, що совєтські поети цю велику битву возвеличують як одну з найбільш блискучих перемог червоної армії, а Юра Яремкевич написав у вірші ,,Борцям з-під Бродів":

Тут в пам'ятнім сорок
четвертім
Погибли від ракет,
шрапнелів, бомб,
Від метачів вогню, в бою
одвертім,
З грудей востаннє
утворивши ромб

До нападу, нащадки
Осмомисла,
Задивлені в нових часів
обрій,
Як срібна смерть над
кріпостю зависла,
Як вони сміло йшли
назустріч їй.

Большевицький удар закінчився оточенням дивізії і лише частині пощастило вирватися з ворожого кола. Німці кинули дивізію в найгарячіше місце. Зацвіли маками крови дивізійників підбрідські поля у стіп Маркіянової могили. Вже на третій день забракло Дивізії амуніції й пального до машин. Німецькі частини були вже здеморалізовані постійним відступом і зрезиґновані в наслідок великих невдач на фронтах.

Дембіца, Нойгаммер, Ляценбурґ — це своєрідні камінні стовпи на шляху монтування Дивізії. Там наші хлопці перемінювалися в модерних вояків, вивчали наймодернішу на той час зброю. Частини після реорганізації і поповнення продовжували своє існування до кінця війни, брали участь у боях на Словаччині, південній Югославії і в околицях Ґрацу. З капітуляцією східнього фронту Дивізія відступила в зону західніх альянтів і пішла в полон до англійців. Вони інтернували її в Ріміні в Італії та хотіли видати її большевикам. Завдяки заходам Владики Бучка тисячі наших хлопців урятувалися від певної смерти. В половині червня 1945 року, пройшовши ряд тимчасових таборів полонених, велика частина вояків І-ої Дивізії опинилася в полоні коло Белярії, а пізніше в Ріміні. Табір став кузнею характерів. Більшість вояків не заломилася, витримала всі невигоди таборового життя і добровільно залишилася на скитальщині. Вже в січні 1947 року англійські комісії ствердили, що наша Дивізія була реґулярною фронтовою частиною й ніде не брала участи в боях проти альянтів. На цій підставі рішено рік пізніше звільнити вояків і старшин з полону. В таборах переведено серед вояків велику культурну працю, завдяки якій багато вояків пізніше в цивільному житті стали фахівцями. В таборі були різні курси, театр, відбувалися спортові змагання, виходила газета. І в таборах, за колючими дротами, не втратили дивізійники бойового духа.

УПА та УНА йшли двома шляхами в боротьбі за Україну. Багато вояків Дивізії після битви під Бродами знайшлися в рядах УПА, щоб продовжувати змагання народу за незалежність. Бої під Бродами й зайняття Банської Бистриці на Словаччині, бої в Югославії, в Ґляйхенберґу, Ґнасі й Фельдбаху в Австрії коштували багато жертв наших дивізійників. Багато їх лягло і в рядах УПА. Дивізія мала нещастя мати своїм головним командувачем неврастеніка, ген. Фрайтаґа, який жив і командував нервами і вкінці пустив собі кулю в лоб. Небагато краще виглядав теж інший вищий німецький командний склад дивізії.

Коли закінчилася війна, серед наших людей виринули критики. Почалися дискусії про ,,непотрібну трагедію", про ,,різню під

Закінчення на ст. 3.

Іван Кукіль

ІВАН СМОЛІЙ І ЙОГО РІДНИЙ МИХНІВЕЦЬ

III.

Чи не подібний цей епізод до перших двох, коли то Іван лишав товариство і виходив над Сян і за другим разом таки привів свою красуню Марійку. Десь за два тижні ми знову почули стукіт у наші вікна, та тим разом скло посипалось у наші кімнати, а я, мій шваґер Роман, архітект Юліян Сумик (тепер у Торонто) та біля 20 михнівчан опинилися у Сяніцькій в'язниці. І знову у з'вязку з тим треба пригадати І. Смолія з його подивугідною інтуїцією. Раз випадково я розказав йому про мої два дивні випадки, що я їх пережив, коли був у слідстві ізольований на ,,одиночці" у Львівських Бриґідках. ,,Ти можеш бути спокійний. Ти маєш таку опіку, що з кожної халепи вийдеш живий", — сказав тоді Смолій. Тож, коли моя дружина Слава почала робити старання, щоб нас якось рятувати, то Іван Смолій заспокоював її: ,,Чого ти турбуєшся? Я тебе запевняю що твій Іван вернеться живий і здоровий". По двох місяцях ми всі були вдома, бо вже під кінець травня 1944 року всі ті околиці були Упівською Республікою. Тоді теж з сяніцької в'язниці вийшов один із найкращих командирів УПА, людина висококультурна, а при тому скромна В. Мізерний-Рен.

З ним оперували в тих околицях теж курінні: Байда і Нечай. Власне з Реном о. д-р. Вігоринський та Іван Смолій мали часто довгі розмови. Говорити було про що: невідкличний прихід большевиків, що з кожним днем зближалися, втеча малярських вояків, які складали зброю перед бійцями УПА, свіжа ще незагоєна рана Карпатської України. І треба признати, що командир Рен розв'язував цей вузол по-лицарськи. Він не вірив в те, щоб ,,лежачого бити".

• • •

Не можу собі пригадати докладно часу і обставин, коли Іван Смолій з родиною подався на Захід. Знаю, що це сталося значно скорше перед нами. Звичайно, причиною того була мала дитина.

Кілька разів стрічались ми з Іваном Смолієм в Німеччині. Приїхавши до Америки, наші зустрічі були найчастіше в Ню Йорку. Рідше в Ютиці і Вашінґтоні, коли то Смолій дістав працю в Конґресовій Бібліотеці, що дуже відповідала його кваліфікаціям. У Вашінґтоні зустрічались ми найчастіше у домі наших спільних приятелів панства Соколів. Смолій був для нас провідником у Конґресовій Бібліотеці, знайомлючи нас дуже докладно з бібліотекою в цілості, а українською частиною зокрема, вказуючи на досягнені успіхи, а ще більше на труднощі, що їх доводиться поборювати.

Коли його звільнили з бібліотеки, то сказав, що він став жертвою ,,Ніксонових ощадностей".

Ще в Німеччині згадував мені Іван, що хоче писати повість про Михнівець, о. Коліду, учительок та життя села 1939-1941 років. Задум цей здійснив щойно в Америці, коли то ,,Свобода" видала його повість ,,У зеленому Підгір'ї". В процесі писання цієї повісти Іван звернувся до мене, чи не дав би я йому яких інформацій, що я їх досить знав від учнів та й селян. Я написав йому — що пам'ятав. Чи він скористав що з того — не знаю, бо і він вчив у тій самій школі і як письменник, тим більше збирав потрібні інформації. Тут хочеться мені сказати, що Смолієва повість ,,У зеленому Підгір'ї", це не видумка, а правдива драма, що розігралась у Михнівці. Правдивими є і міліціонер Федьо і месник Усташ і учительки Поліна, Роза і Зіна й Аскаков і о. Сава (о. Коліда — пропав без вісті). І Зіну напевно стрінула та сама доля що й о. Коліду. Ми з Іваном Смолієм були першими учителями у Михнівці після згаданих учительок. Нам розказували учні, які пакості вони робили учителькам, як боролись за молитву, як пізніше та їхня боротьба прибрала форму тихої, пасивної, але взаємної ненависти. Відносини згодом унормувались тільки з ,,молоденькою учителькою", бо вона була ,,добра". Відомо, що діти є добрі психологи. Вони підсвідомо відчувають, хто їх ворог, а хто приятель. ,,Молоденьку учительку" ми любили — казали вони, зате з двома іншими відносини були до кінця напружено-ворожі. Немає сумніву, що Іван Смолій покористувався правом письменника тобто уявою, або як кажуть письменницькою фантазією. Інакше це не була б повість, а розповідь сухих фактів. Але більшість дійових осіб і описані події є правдиві. Зате у ,,Неспокійній осені", він дав більшу волю письменницькій фантазії, але і з тим виявив свій небуденний талант.

А все ж таки і у ,,Неспокійній осені" є багато правдивих, невигаданих персонажів і нам, що жили тоді, як я вже згадав в Упівській Республіці, бачили та переживали бойові операції УПА, не важко декого із героїв повісті ідентифікувати. Автім, я зовсім не збираюся давати повістям Івана Смолія якоїсь літературної оцінки, це зроблять фахові літературні критики.

Зрештою дуже добру фахову оцінку Смолієвої творчости написала письменниця Любов Коленська, що була поміщена у шістьох числах ,,Свободи" за місяць лютий 1984. Написала їх у час, коли св. п. Іван Смолій міг їх ще сам прочитати. Це був чудовий товариський жест і за це авторці належить признання від нас усіх. Казала Марійка Смолій, що дзвонила тоді до авторки ,,Дзеркал", щоб від свого мужа подякувати за її уважливість та мала з нею довшу розмову.

Наші листування з Іваном Смолієм були найчастіші, коли він перебував у Скрентоні. Ми з дружиною завжди обіцювали собі відвідати його за редакторським столом і навіть одного разу переїжджали попри Скрентон — та якось не вийшло. Зате стрічались ми кілька разів на оселі Братського (колись Робітничого) Союзу і в Ню Джерзі на УНСоюзових імпрезах.

Зі Скрентону в кількох листах писав він про свої недомагання, але брав це на рахунок хворого шлунка і цукриці. Щойно 19-го вересня 1982 року, коли він вернувся зі шпиталя, після операції, ми довідалися про його невилічиму хворобу. Він писав: ,,Дякую за поздоровлення, які мені дуже потрібні. Я втратив багато ваги, тож різати було легко. Операція була без комплікацій тільки при тому знайшли те 'що найся преч каже' ". В інших листах писав, що хоч фізично слабий, але духом чується добре. Хотів би ще прожити кілька років, щоб краще забезпечити родину. В листі ж від 8-го листопада 1982 року помітний песимізм, чи може резиґнація: ,,Хотів би ще дещо написати, чи там

Закінчення на ст. 3.

Великодні святкування в соборі свв. Володимира і Ольги в Чикаґо

Відгомоніли воскресні дзвони і знову „полонили" всіх щоденні ритми визначаючи кожному його життєві місця, пости. Не відгомоніли, однак, глибокі враження, відчуття тієї надзвичайної містерії, в якій щойно брали ми участь. Глибина тих відчувань залежна від того, яке було приготування кожного зокрема і всіх разом.

У парафії свв. Володимира і Ольги до цього великого циклю Богослужень старанно приготувались отці, хори, поодинокі клитини: сестрицтва і братства та усі парафіяни. Відчувалося у всьому збільшення зусиль і те, як дуже потрібне зрозуміння, відповідальність за доручені обов'язки — пружна парафіяльна організація.

Продовж цілого Великого Посту відправлялись кожної середи і п'ятниці Богослуження Ранішосвячених Дарів, Сорокоусти в п'ятниці. Незабутніми стали духовні вправи (реколекції), які провів о. д-р Іван Дацько з Риму. Кожного дня була інша тема, але змістом логічно пов'язана в цілість допомагала кожному знайти для себе зі своїми слабостями, непевним коротким існуванням сенс життя, вміти користати з великого дару любови і віри.

Зі всіх Богослужень найбільш глибокими і незабутніми залишились відправи Великого Тижня, чудово співані „крилосом" гуртка молоді з Братства Бориса і Гліба (і їх приятелів). На початку творення цього крилосу не обійшлось без здивувань, мовляв, хто це бачив дівчат в крилосі! Тепер ці співи — це справжні концерти, а специфічна манера співу захопила вже не одного „смакоша" музики. Вершком духової глибини стали співи в Страстний Четвер з неповторним „Розбійника, розбійника благоразумного в одну мить раю сподобив єси, Господи. І мене деревом хресним просвіти і спаси." Це треба почути самому. Є багато вже осіб, які приходять, щоб вислухати цей спів. Як добре, що о. Петро Ґаладза продовжує працю з молоддю в тому напрямку. Слова і мелодія так сильно проймає, що людина не може залишитися байдужою до них.

Часто отці духовні, вчителі-виховники стараються за охотити до самоаналізи, до молитви і задуми. Сильним „помічником" в тому стають цього роду пісні. І знову повторюємо — як це добре, що диригент проф. Роман Андрушко разом з хором „Прометей" завдали собі труду і вивчили композицію А. Веделя „Покаяніє" Спів цієї преглибокої змістом і чудової музично пісні для багатьох любителів музики став також своєрідним концертом. Хочеться повторяти за хором „Но Твоїми молитвами ізбави мя...", слова, що сягають глибинних прошарків, потрясають і приневолюють з переконанням повторяти далі „...По велицій, по велицій милості і по множеству щедрот твоїх очисти беззаконіє моє..."

Варто тут згадати захоплення церковними співами американки, присутньої на Єрусалимській Службі у Велику П'ятницю. Вона так глибоко відчула музику тих співів (сама вчителька музики), що дізнавшись про час Великодньої Утрені, прийшла, щоб її в цілості вислухати. Утреню співали напереміну чоловічий хор і згаданий уже молодіжний крилос, яким диригувала мгр Н. Савин. Великодню Службу співав хор „Прометей" (мішаний), обидва хори під орудою проф. Р. Андрушка.

Ще один дуже сильний „акцент" Великодніх святкувань у соборі свв. Володимира і Ольги — це свячення пасок, „кошичків" на прицерковній площі. В суботу по полудні площа зароїлася людьми, заповнилась дітворою і молоддю — надзвичайна це зустріч поколінь! (З вікон нараховували коло трьох тисяч людей). Це нічого, що не було сонця, що холодний вітер навівав темні хмари. Сонце вицвітало на писанках і на обличчях дітей, молоді, яка ясною весняною одежею кидала виклик темним хмарам — ми не боїмося темного, ми ждемо Світлого Воскресення! Спільне свячення пасок — це справжнє чудове свято єднання. На тій площі достовірними є слова великодньої девізи „І друг друга обнімім!".

І Великдень, й інші дні свят пройшли врочисто, хоч при меншій кількості людей. Всі ми святкуємо ці дні піднесено, це ж бо віддзеркалення і наших національних страстей, і наше всеукраїнське очікування Воскресення.

В Томину (Провідну) неділю відбулось спільне парафіяльне свячене. Невтомне Сестрицтво Покрова Пресвятої Богородиці приготувало святочну трапезу, а в програмі — група студенток під проводом мгр Слави Проців вивела гаївки, зворушуючи і втішаючи присутніх.

У другій частині наступило обдаровання писанками. Перша писанка, як завжди, призначена була для нашого Патріярха Йосифа. Друга — для Владики Інокентія, а далі — символічно для наших політв'язнів, для страдників сестер і братів. Потім наступило обдаровання церкви щедрими писанками від наших українських фінансових інституцій — від Першого Українського Банку „Певність" і Кредитової Кооперативи „Самопоміч" (1,000-доляровими чеками) і найщедріша писанка від Сестрицтва (3,000 дол.). Безперервно обдарували свою церкву і парафіяни, щиро і щедро, за що всім подякував інж. С. Ґоляш, який вів цією частиною.

З року в рік повторюємо ті самі, освячені віками і традицією „ритуали", але нікому не видається це дивним. У кожного свої глибокі переживання і спогади — картини колишнього, які особливо в ті дні „навідують". Все це ще і ще раз упевнює нас про існування отих невидимих, але як же міцних ниток-в'язів, що лучать нас з рідною землею і народом.

ІКА

Загальні збори Відділу УККА в Бостоні

У неділю, 8-го квітня ц.р. тут, у залі української католицької церкви Христа Царя відбулись річні Загальні збори місцевого Відділу УККА. Відкрив їх голова Відділу мгр Орест Шудлюк, який попросив о. декана Петра Огірка провести молитву, по якій прочитав порядок нарад зборів, що його прийнято без змін.

До Президії одноголосно вибрано: д-ра Івана Дідюка на голову та Марію Кайко на секретарку. Подякувавши присутнім за довір'я та перебравши провід зборів, д-р Дідюк просив присутніх встати з місць і хвилиною мовчанки вшанувати членів котрі відійшли від нас у вічність. Марія Кайко прочитала протокол з минулорічних Загальних зборів, котрий присутні прийняли без змін. Потім предсідник попросив голову Відділу прочитати привітального листа від Головної Управи УККА, після чого почалися звіти уступаючої Управи.

Голова Відділу мгр Орест Шудлюк в обширному звіті з'ясував Зборам про свою працю, котра була великою і успішною — нав'язано знайомства з державними та стейтовими представниками, як рівнож з представниками поневолених націй, котрі є зорганізовані, а він є їх президентом. Його діяльність полягала не тільки у праці для Відділу, але крім того, він репрезентував всю українську громаду, без огляду, чи вони належать до УККА чи ні, перед державними і стейтовими провідниками і стояв в обороні українського поневоленого народу. За його велику працю Збори винагородили його гучними оплесками.

Далі звітували — кореспонденційний секретар, протоколовий секретар, скарбник і Контрольна комісія. В дискусії над звітами Збори дали велике признання скарбникові та збірщикам українського народного фонду, котрі виконали дуже добре свою працю. Контрольна комісія признала відходячій управі абсолюторію з подякою за солідну працю.

Обрано нову Управу, до котрої ввійшли: мгр Орест Шудлюк, голова, Микола Сухий — заступник, д-р Володимир Лупань — заступник і референт зовнішніх зв'язків; Марія Кайко — протокольна секретарка, вільне місце на кореспонденційного секретаря, Сергій Кайко — скарбник, Володимир Гетманський — культурно-освітній референт; Дмитро Мельник і Іван Банадига — організаційні референти; адвокат Богдан Зозуля і Інна Банадига — товариський суд; Дмитро Ґалонжка, Володимир Гетьманський і Микола Сухий молодший — Контрольна комісія; вільні члени — Михайло Волощук, Петро Николишин і Степан Сологуб. На XIУ Конгрес УККА вибрано делегатів: д-р Володимир Лупань і інж. Конрад Гусак. На почесних членів Відділу вибрано: о. декана Петра Огірка, о. протоєрея Миколу Невмержицького та інж. Конрада Гусака.

Далі слідували привіти і побажання від: Спілки Української Молоді в Бостоні, Української Братської Федеральної Кредитової Кооперативи в Бостоні, Відділу Патріярхату в Бостоні, Відділу ФКУ в Бостоні, Відділу Провидіння в Бостоні, парохії Христа Царя в Бостоні, від Окружного Комітету та відділів Українського Народного Союзу.

Переобраний голова подякував за вибір і довір'я та просив, щоб ще більше збільшити працю для Відділу. Перед нами стоїть ряд завдань, виїзд до Вашінґтону на відзначення роковин відкриття пам'ятника Т. Шевченка, а також відзначення Тижня Поневолених Націй.

На кінець д-р І. Дідюк побажав новій Управі великих успіхів на майбутнє та подякував присутнім, що Збори переходили в щиродружній атмосфері. На кінець він попросив о. декана П. Огірка провести молитву подяки.

Н. Н

ВИСТАВКА ТВОРІВ М. НЕДІЛКА

Ню Йорк. — Українська Вільна Академія Наук у ЗСА й Об'єднання Мистців Українців в Америці спільно влаштовують виставку творів покійного Миколи Неділка з нагоди видання монографії мистця. Відкриття виставки відбудеться тут в неділю, 20-го травня ц.р., о год. 1-ій по полудні в галерії ОМУА, при 136 Друга авеню (4-ий поверх). Виставку можна буде оглянути в будні від 6-8 вечора; в кінці тижня від 1-8 вечора аж до 27-го травня включно.

Іван Смолій...

Закінчення зі ст. 2.

викінчити давно початі речі, але покищо неможливо. І кому воно потрібне, коли все те спопеліє в якомусь атомовому голокості. Або зотліє в якомусь американському підвалі, бо хто буде цікавитись українською літературою на еміґрації, коли вона заникне на рідній землі".

У грудні цього ж року писав, що не може рішитися чи іти на хемотерапію, бо й думки лікарів поділені. Але в загальному, коли переглядаю останні листи Івана Смолія, то подивляю його спокійну погідність, його стоїцизм.

Назва мого нарису є досить претенсійна „Іван Смолій і його рідний Михнівець". Я свідомий того, що я не дав повного образу ні письменника Івана Смолія, ані його села Михнівця. Пишу так, як пам'ятаю село з-перед 40-ка років. На пам'ять не завжди можна покладатися. Знаю, що тут у ЗСА і Канаді є михнівчани: Федір Ламанець, Микола Сенчишак, Михайло Бучок, Марійка Ламанець (тепер Малюта), Удич та Гриць Смолій з дружиною, а найперше є Марійка — дружина письменника.

На цьому кінчаю цей короткий нарис про дорогого, доброго приятеля і кума Івана Смолія і його рідний Михнівець. Нехай цих кілька слів будуть від мене і моєї дружини Ярослави — нев'янучою квіткою на його передчасну могилу.

Боротьба...

Закінчення зі ст. 2.

ко-українського боярства.

Тут місце пригадати, що Польсько-Литовсько-Руська Речипосполита була так довго могутньою державою, доки в її складі була Русь — Україна, що відносно населення була найчисленніша. Тоді вона перемагала всі тодішні держави-потуги: перемогла німців під Ґрунвальдом, розгромила турків під Віднем і в інших місцях, торощила росіян (зайняла і сплюндрувала Москву). Коли ж за Хмельницького Русь-Україна вийшла (крім Галичини) зі складу Польсько-Литовсько-Руської Речипосполитої із-за утисків українців поляками, з того часу Польсько-Литовська держава послабла і незабаром зникла як держава з карти Европи: її поділили між собою три її сусіди: Росія, Прусія і Австрія.

Хоч Польсько-Литовська держава була дуже корисною для обох тих народів, проте литовці боялися, що вони втратять свою національну окремішність в користь поляків. Із тієї причини, коли настав час відновлення держави в 1918 році литовці відділилися від поляків і створили свою окрему, самостійну державу, зі столицею Вильном. Але польські загарбники силою відібрали від литовців їхню столицю Вильно, під вимівкою що в ньому, жило багато поляків, і литовці мусіли перенести столицю до Ковна.

Хоч литовці останні з балтицьких народів прийняли християнство, проте вони стали найзавзятішими християнами. З причини великого приросту населення, багато литовців було змушених еміґрувати до Америки на заробітки. Найбільше їх осілося в місті Чикаґо і цілому стейті Ілліной.

Для Москви балтицькі країни є важливими з кількох причин, і тому вона намагається їх так довго поневолювати, як це їй буде можливим — доки вони самі визволяться, або доки їм не допоможуть визволитися інші. Балтійці, подібно, як німці зі Східної Німеччини, — добрі працівники і технічно вишколені, отже з прикметами, яких бракує в Совєтському Союзі. Та найважливіше: із-за їхнього географічного положення і цивілізаційного розвитку ці три балтицькі країни творять для відсталого СССР правдиве „вікно на Захід", і тому росіяни так цупко держать їх у своїх жорстоких „обіймах".

Володарі російської імперії, щоб запевнити собі довге володіння над балтицькими народами, намагалися і намагаються їх зрусифікувати. Перший почав русифікувати їх російський цар Александер III; совєти провадять це московщення систематичніше і жорстокіше, ніж їхні царські попередники. Совєти вивозять тамошнє населення в інші частини Совєтського Союзу, а на їхнє місце насилають росіян, щоб таким чином збільшити їхнє число в балтицьких країнах.

Естонія найбільше загрожена відносно втрати свого населення в майбутньому. За нею слідує Латвія. Під тим оглядом ще найкраще виглядає справа Литви, завдяки великому приростові населення та міцному прив'язанні до католицької Церкви. Не зважаючи на погані відносини між поляками й литовцями, польський Папа Іван Павло II робить багато заходів, щоб допомогти литовцям, чого він не робить для українців, хоч дехто в нас говорить, що він прихильний до українців, бо його мати була українкою.

У 1924 році, зараз після виборення незалежности балтицькими народами, історик Г. Темперлі писав, що „геройство боротьби балтицьких народів за незалежність досягне високого рівня у світових змаганнях за самостійність".

Балтицькі народи втратили свою незалежність, але вони постійно за неї боряться.

Шлях...

Закінчення зі ст. 2.

Бродами". Колишні вояки Дивізії зустрічалися з закидами про „коляборацію", про творення Дивізії для „кар'єри губернатора Вехтера" тощо. Всякі „реальні політики" й доморослі „філософи" почали творити публічну опінію. Вони безкарно лили помиї на голови дивізійників. Писали про „ціну крови", про „гарматнє м'ясо", так, неначе б бойовий досвід можна здобувати без жертв. І не тільки Дивізія діждалась того роду оцінки, але навіть УПА, яка, здавалось би, серед здорового суспільства повинна викликати лише подив, пошану, симпатії та всебічну допомогу, від наших „філософів" і „політиків" діждалися теж осуду, кпин, а то й заперечення самого існування. Це вказує, як далеко ворожа деструктивна рука сягала, як глибоко зґанґренувала наш національний організм.

Наші дивізійники пішли в бій у чужій уніформі, без прапора, позбавлені навіть національної назви, та все ж таки своїм скромним левиком прославили ім'я українського війська. У вінок слави українського війська вплели криваво-червоні маки з брідських піль. Ворог не міг відсвяткувати перемоги під Бродами дефілядою полоненої Дивізії по вулицях Києва і Львова, і довелося Хрущову, який тоді був політичним комісарем на цім відтинку боротьби, святкувати на Ринку у Львові перемогу лайками на Дивізію.

Чи не найкраще зрозумів та описав бажання вояків Дивізії колишній начальник її штабу, німець-майор В. Гайке, який написав спогади „Українська Дивізія „Галичина", бездоганно перекладені на українську мову, з гарною передмовою проф. Кубійовича. „Без уваги на все бойові дії І-ої Української Дивізії мали повний успіх. Українські вояки виправдали себе в найважливіших обставинах жорстокої боротьби. Вони можуть бути прикладом для всього свого народу — для всього світу, прикладом відваги й посвяти. Своїми осягами і вчинками вони не потребують соромитися перед своїми предками. І коли хтонебудь згадає колинебудь велику боротьбу проти московського большевизму в XX сторіччі, він теж згадуватиме українських добровольців, що до останнього дня війни хоробро боролися", — пише проф. Кубійович.

Помолімось за наших друзів.

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

за спокій і вічну радість душ померлих Членів Фонду Катедр Українознавства

Впреп. о. декан Петро Огірко відслужить Заупокійну Святу Літургію, в п'ятницю, 25-го травня 1984 р., о год. 9-ій ранку, в УКЦеркві Царя Христа, в Бостоні, МА,

за Блаженної Пам'яті:

ІРЕНУ ВИННИЦЬКУ
інж. ОРЕСТА КЛЮФАСА
ПАВЛА ЛЕЩІЯ
ЕМАНУЇЛА ПРИТУЛУ
ЮСТИНУ РУДЯК
МИРОНА СКРИПЧУКА
ВОЛОДИМИРА СКРИПЧУКА

Всіх Вп. Членів ФКУ просимо про молитви за померших наших друзів. Помоліться в часі відправи Заупокійної Богослужби, щоб поєднатись з нами в поході молитов до Всевишнього за тих, що творили добро.

Вічна Пам'ять Померлим Членам ФКУ!

ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА
ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА (ФКУ)

З великим смутком ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що 15-го травня 1984 року по довгій недузі, на 83-му році життя відійшов у Вічність наш Найдорожчий БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п.

Григорій Оверкович КОЗАК

ПАНАХИДА відбулася 16-го травня 1984 р. в Баффало, Ню Йорк.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в четвер, 17-го травня, о год. 9-ій ранку в українській православній церкві св. Тройці в Чіктоваґа, Н. Й.

ПОХОРОН в суботу, 19-го травня 1984 р., о 10-ій год. ранку в Церкві-Пам'ятнику в С. Бавнд Бруку, Н. Дж. і на місцевому цвинтарі.

В глибокому смутку:
доньки:
НІНА ТАТРАНСЬКА
з чоловіком ФРАНЦІСОМ
і сином ВАЛЕНТИНОМ
ОЛЕНА КОРИТНИК з чоловіком
ВСЕВОЛОДОМ і дітьми: НАТАЛКОЮ, ХРИСТЕЮ І ПЕТРОМ

У глибокому жалю і смутку повідомляємо, що 8-го травня 1984 р. по короткій і тяжкій недузі упокоївся в Бозі на 70-му році життя, народжений в Солонську біля Дрогобича

наш Найдорожчий
МУЖ, ТАТО, ДІДУСЬ й БРАТ

бл. п.

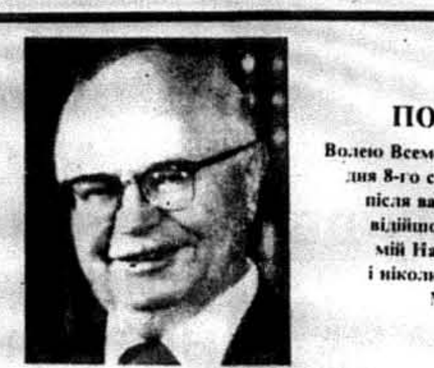
ВАСИЛЬ КУЦИЙ

громадський і політичний діяч та бувший в'язень большевицьких тюрем в Дрогобичі і Самборі.

ПАРАСТАС був відслужений 10 і 11 травня, а ПОХОРОННА СЛУЖБА БОЖА відбулася 12-го травня 1984 р. у церкві св. Покрови, опісля ПОХОРОН на Проспект цвинтарі в Торонто, Канада.

Горем прибиті:
дружина — СОФІЯ
доня — НАДІЯ з мужем ЛЮБОМИРОМ
і донечкою ВІРУСЕЮ КОВАЛЬЧУК
син — ТАРАС з родиною
брат — ПАВЛО КИРИК з дружиною, дітьми і внуками
шваґерки:
МАРІЯ СПОЛЬСЬКА з дітьми і внуками
ЄВА ПУТНЯК з мужем БОГДАНОМ, дітьми і внуками
шваґер — ОСИП ІВАНИЦЬКИЙ з родиною
свати — ІВАН І ОЛЕКСАНДРА КОВАЛЬЧУК
та ближча і дальша Родина в Україні

Замість квітів, Родина просить складати пожертви на виховні цілі СУМА або Патріярший Фонд у Римі.

ПОДЯКА

Волею Всемогучого Господа, дня 8-го січня 1984 року, після важкої недуги, відійшов у Вічність мій Найдорожчий і ніколи Незабутній МУЖ

бл. п. д-р

АНТІН ЖУКОВСЬКИЙ

У глибокій та щирій вдячності клоню голову перед численними особами, які віддали шану Покійному та виявили стільки доброї волі та щирого серця супроти мене та моєї родини в часі нашого безмежного горя.

Із глибини серця складаю подяку Їх Блаженству Йосифові І — Патріярхові і Кардиналові УПКЦеркви, Преосвященному Владиці Інокентієві Лотоцькому, ЧСВВ, Президентові УНР в екзилі Миколі Лівицькому і генералові Сем Яскілці (General Samuel Jaskilka) за телеграми та листи співчуття та потіхи для мене.

Зі щирого серця дякую Високопреподобним отцям за молитви, панахиди та похоронні обряди, що їх доверишили: о. Константин Височанський, ЧСВВ, парох церкви св. Йосафата, о. Вернард Панчук, Ігумен ЧСВВ і о. Дмитро Височанський, ЧСВВ. Хорові під орудою мгр-а Володимира Літинського.

Сердечно дякую організаціям, які віддали останню шану Покійному почесними стійками в похоронному заведенню, а саме: Станиці Братства Вояків І-шої Дивізії УНАрмії та Пластові. Вш. Представникам громадських установ, які промовляли над домовиною та тризні: Зенон Василькевич від Метрополітального Відділу УККА, інж. Стефан Білий — Рідна Школа, пані Ліда Колодчин — Окружна Управа СУА, д-р Маріян Юзич — Українське Лікарське Товариство, інж. Микола Кунинський — Т-во Українських Інженерів, ред. Роман Данилевич — Українське Патріярхальне Товариство (Крайова Управа). Інж. Богданові Петріні за зразкову організацію похоронів, зворушуючу промову та переведення тризни.

Щиросердечно дякую нашим Дорогим Приятелям, які в хвилинах мого горя і печалі спішили подати мені помічну руку, співчували мені і родині та шукали слів потіхи, щоб осушити сльозу гіркого жалю, а саме: пп. Петріни, Колодчині, Кальби, Капітанці, Трешневські, Мигалі, Ляші, Папіжі, Середюки, Прийми, Дякові, В. Прийма, В. Літинський, пані Дрогомирецька та всім іншим, котрих могла поминути, за що заздалегідь вибачаюся. Інж. В. Колодчинові дякую, що попрощав мого пок. мужа від Дітр. громади на укр. радіопрограмі.

Із справжнім зворушенням дякую всім людям доброї волі за молитви, численну участь у похоронному заведенню, похоронах; за квіти, Служби Божі та зложені датки на добродійні цілі.

На потребуючих українців у Бразилії:

По 50 дол: д-р В. і О. Мигаль, д-р М. і З. Лебедович, інж. М. і Н. Кунинський, д-р І. і О. Галицький, д-р А. і Д. Якубович; 40 дол.: д-р М. і М. Григорчук; 35 дол.: О. і М. Кальба;

по 25 дол.: д-р Б. і О. Дзюбановський, Я. і О. Дужий, С. і Н. Феденко, Л. і Н. Гевко, В. і Л. Колодчин, І. і І. Ляш, Б. і Я. Данилевич, Е. і М. Козак, Б. і Б. Федорак, М. і О. Трешневський, А. і М. Ящук;

по 20 дол.: І. і С. Король, д-р А. і З. Слюсарчук, Р. і М. Стефанюк, Ф. Кульчицька, Х. Гнатчук, д-р М. і Р. Балтарович, Я. Конопада, А. Коссак, Д. і Л. Федорко, В. і Р. Диґдало, М. Гречний, д-р М. Квітковська, Б. і М. Макарук;

по 15 дол.: д-р Л. Обушкевич, М. і Н. Лаврин, С. і О. Білий, д-р Н. і Н. Конюх;

по 10 дол.: М. Витязловський, Б. і С. Кордуба, Б. і В. Андрушків, З. і Ф. Дацків, З. Швайкун, Совірка, В. і З. Захарій, Л. і Р. Липецький, П. і Ю. Капітанець, Р. і І. Кордуба, М. і А. Воронович, М. Віхорек, Ю. і А. Бараник, В. Слободян, Р. і М. Бараник, М. Боднарук, М. і М. Кавка, С. і Л. Юрків, С. і І. Климишин, Я. і М. Базюк, Р. і М. Лазарчук, М. Ніньовський, Й. Бевцик, О. і С. Логінський, М. і А. Лозовий, д-р О. і Д. Городиський (Чикаґо);

по 5 дол.: М. Тарнавська, О. Бігун, П. Семеген, О. Савчук.

На сиротинець у Бразилії:

По 50 дол.: Українське Лікарське Товариство;

по 20 дол.: В. і О. Папіж, Б. Несторович, д-р Я. і М. Савка, Б. і М. Дяків, д-р З. Коссак, д-р П. і І. Джуль;

по 10 дол.: Ю. і З. Юрків, І. і З. Козак, Т. Когут, М. Мушинський, Б. і М. Лісовський, М. Татарин, С. і Н. Віхар, М. і І. Прийма, В. і Е. Барнич, М. Волощук, В. Скульський, М. Дрогомирецька, Б. Заяць, Д. Ременюк, І. і Б. Левицький, Б. і С. Коссак, М. і О. Климишин, М. і Л. Томин, І. Кучер, С. і М. Зубаль, д-р Б. і О. Лончина, Денейко (5 дол.).

На церкву в Назареті:

По 20 дол.: Л. і Х. Липецький, М. і М. Перцович, О. Кальба;

по 10 дол.: д-р О. і Р. Городиський, С. і М. Чорній, І. Цап, Фіґар, В. Прийма, Я. і Д. Кривий, Д. Дудар, Е. Турчинський, М. і Н. Кунинський, І. і К. Сливка, Й. Шулик, М. і О. Квітковський, І. Бодруг, А. Газда, д-р Сосенко;

по 5 дол.: Ф. Липецький, Н. Озарків, О. Рихтик.

На Т-во св. Софія (Патріярхат):

По 100 дол.: д-р А. Турчин;

по 25 дол.: Р. і С. Цеґельський, Р. Данилевич, д-р Б. і О. Дзюбановський, д-р М. і Р. Балтарович.

На Наукове Т-во ім. Шевченка:

По 100 дол.: д-р А. і С. Гудзяк, д-р А. і М. Мацюрак;

по 50 дол.: д-р З. і І. Михайлюк, д-р Р. Білик.

На Служби Божі: (Церква св. Йосафата в Воррен)

По 10 дол.: М. Маційовська, А. Воробкевич, Григорчук, З. і М. Василькевич, Галабурда і Дорош, Оначук, Е. і М. Козак, д-р Л. Трешневський, В. і Г. Кушнір, О. і М. Кальба, І. і І. Ляш;

по 5 дол.: Д. і М. Сув, Н.Н.

Церква НЗПДМ в Гемтремку:

25 дол.: В. і Н. Заревич; 10 дол.: Б. і О. Середюк; 5 дол.: Никифоряк.

На Середню Школу НЗПДМ:

Д-р О. і З. Серафин 15 дол.

Самостійно вислали:

Метрополітальний Відділ УККА Дітройт — Патріярший Фонд 50 дол.
Д-р Скорецька — Фонд ім. Дрота 50 дол.
Д-р Ящун — Патріярший Фонд 25 дол.
Б. і Н. Петріна — Служба Божа в Люрді.
Отець крил. Йосиф Шарий — Служба Божа в Стемфорді.
Анастазія Волкер — Українське Село, Воррен, Міш.
Родина Гришків — Служба Божа.

Разом: на потребуючі українські родини в Бразилії	1,700.00 дол.
на український Сиротинець в Бразилії	750.00 дол.
на Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗСА	800.00 дол.
на Церкву в Назареті	225.00 дол.
на Товариство св. Софія — Патріярший Фонд	200.00 дол.
на Служби Божі: Церква св. Йосафата, Воррен	120.00 дол.
Церква НЗПДМ, Гемтремк	40.00 дол.
на Середню Школу НЗПДМ	15.00 дол.
самостійно вислали	125.00 дол.
	3,975.00 дол.

Побіч щоденних молитов за душу Покійного Мужа складаю на: НТШ в ЗСА 500 дол., потребуючих українців в Бразилії 250 дол Український Сиротинець в Бразилії 250 дол. Разом 1,000 дол. Д-р О. і Рената Городиські (донька і зять) на потребуючих 250 дол. на Сиротинець 115 дол.

Нехай Всемогучий Господь Бог нагородить усіх Вас за всі добродійства, які ви вчинили для мене й моєї родини в часі нашого горя.

Щиросердечно вдячна
Святослава Жуковська
донька Рената з мужем д-ром О. Городиським
внуки Соня, Мирон і Ліля

Дітройт, травень 1984

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ ПРОГОЛОСИВ МІСЯЦЬ ТРАВЕНЬ — МІСЯЦЕМ ДЕЛЕҐАТІВ 30-ої КОНВЕНЦІЇ УНСОЮЗУ!

ДОРОГІ ДЕЛЕҐАТКИ І ДЕЛЕҐАТИ 30-ої КОНВЕНЦІЇ УНСОЮЗУ! В ТРАВНІ ЦЬОГО РОКУ ВІДЗНАЧАЄМО ДРУГУ РІЧНИЦЮ ВІД КОНВЕНЦІЇ, ЯКА ВІДБУЛАСЯ В РОЧЕСТЕРІ, Н. Й. БУТИ ВИБРАНИМ ДЕЛЕҐАТОМ НА КОНВЕНЦІЮ ПРИНОСИТЬ НЕ ТІЛЬКИ ПОЧЕСТЬ, АЛЕ Й ОБОВ'ЯЗОК ДБАТИ ПРО РОЗВИТОК УНСОЮЗУ, ТОБТО ЗБАГАЧУВАТИ ЙОГО НОВИМИ ЧЛЕНАМИ. ТОЖ ПАМ'ЯТАЙМО, ЩО НЕ МОЖЕ БУТИ НІ ОДНОЇ ДЕЛЕҐАТКИ ЧИ ДЕЛЕҐАТА, ЯКІ НЕ ПРИДБАЛИ Б БОДАЙ *ОДНОГО* ЧЛЕНА В ДРУГУ РІЧНИЦЮ 30-ої КОНВЕНЦІЇ ТА 90-ту РІЧНИЦЮ БАТЬКА СОЮЗУ!

ПОЛЬСЬКИЙ ПРИМАС Католицької Церкви кардинал Юзеф Ґлемп прибув у понеділок, 14-го травня, на кількаденну пасторальну візиту до Франції, зокрема до Парижу. Звідси голова Польської Церкви поїде до Риму. Поїздка кардинала Ґлемпа триватиме вісім днів.

Відкривається виставка...

Закінчення зі ст. 1.

Шлюбна фотографія Мирона і Анастасії Сурмач (з дозволу М. Сурмача).

Найбільше уваги приділено першим імігрантам, що приїхали до Америки в роках 1880-1914 і тим, що приїхали в період між двома світовими війнами. Виставка показує, як новоприбулі імігранти пристосовувалися до умов життя в Америці.

Куратор виставки стверджує: „Глибоко прив'язані до своїх національних традицій і віддані ідеї допомагати своїм братам і сестрам в Україні здобути свободу, українські американці не тільки зберегли в Америці свою культурну спадщину, але й збагатили американське суспільство в ділянках культури, науки і економіки. У той же час українські американці повністю увійшли в американське середовище".

Музей випустив 100-сторінковий каталог виставки у двох окремих виданнях — українському і англійському. Каталог містить близько 270 фотографій; автор тексту — д-р М. Куропась, оформлення — Аретa Бук.

Під час виставки відбуватиметься безперервний показ прозірок у супроводі озвучених пояснень. У неділю о год. 4-ій буде демонструватися фільм Славка Новицького „За стерном долі".

Адреса Музею: 203 Друга Авеню (між 12 і 13 вулицями), Ню Йорк, Н. Й. 10003, тел.: (212) 228-0110. Музей відкритий від середи до неділі включно від 1-ої до 5-ої год. по полудні. Вступ — 1 дол., пенсіонери і студенти — 50 центів, діти до 6-ти років безплатно.

Виставка частково фінансована Нюйоркською стейтовою мистецькою радою. Музей також дістав пожертви на влаштування виставки від ряду українських установ.

СВЯТО ЖІНКИ—ГЕРОЇНІ В ІРВІНҐТОНІ

Ірвінґтон, Н.Дж. — В неділю, 20-го травня ц.р., о год. 4-ій по полудні, тут в залі Українського Народного Дому, при 140 Проспект авеню, відбудеться Свято у пошану Жінки-Героїні, йо щого влаштовує Відділ Об'єднання Жінок ОЧСУ. В програмі свята братимуть участь: Дарія Степаняк — святочне слово Валя Калин — художнє слово, „Верховина" — співоче тріо з Торонто, мистецький керівник Олена Глібович, гурток молоді — інсценізація. Дохід з імпрези призначений на допомогу потерпілим від повені в Бразилії.

ПОЛ ВОКЕР...

Закінчення зі ст. 1.

концесій для недорозвинених держав, неспокій у яких може мати прикрі й далекойдучі наслідки для всього вільного світу. На його думку, Мехіко, Бразилія і Венесуеля зробили багато, щоб вив'язатися з їхніх боргових зобов'язань Заходові.

Якщо йдеться про Аргентину, то справа тут мається інакше. Аргентина заборгувалася американському капіталові 45 більйонів долярів, і якраз її президент Рауль Альфонсін викликав оцей перегляд грошових справ, позичок і відсотків, про які тепер говорить Вокер. Президент Аргентини Альфонсін минулого тижня з жахом стверджував, що двічі підвищення відсотків на позички американським банкам в останніх днях на піввідсотка до боргу Аргентини „протягом однієї ночі додали 600 мільйонів долярів" на наступний рік самих відсотків, а це „божевілля" грозить соціяльними неспокоями в країні.

Відбудеться виставка...

Закінчення зі ст. 1.

У доказах іншого роду совєтської цензури буде на виставці цей том „Большой енциклопедії", в якій викреслено інформації про Лаврентія Берію і доручено витяти ту картку усім совєтським громадянам. Як інший приклад совєтської цензури покажуть переклад книжки сенатора Дж. Вілліяма Фулбрайта „Зухвалість сили", яку в совєтському режиму просто при перекладі відповідно „зредаґували" так, як це було їм потрібно.

В часі виставки в Публічній бібліотеці будуть також відбуватися доповіді та читання творів авторів із слов'янських країн, які самі пережили на своїх творах совєтську цензуру. Господарем циклю доповідей є проф. Едвард Кінен, ректор Університету в Гарварді. Цикль доповідей запляновaний на 10-го 17-го і 24-го вересня, а доповідачами будуть Станіслав Баранчик, вигнанець з Польщі, Йозеф Скворецкі, раніше з Чехо-Словаччини і Васілій Аксьонов, еміґрант з СССР. Вступ на доповіді є вільний для всіх мешканців Ню Йорку.

Куратором плянованої виставки є проф. Маріянна Текс-Чолдін, яка є директором слов'янської та східньо европейської бібліотеки Ілинойського університету. Брошуру д-р М. Чолдін п.н. „Цензура в слов'янському світі", з точним переліком виставлених творів, можна буде купити, за 1 дол.

З'ЄДНАНІ СТЕЙТИ АМЕРИКИ мають всі підстави уважати, що іранські джети були відповідальні за дві атаки протягом останніх двох днів (неділі й понеділка) на нафтоналивні кораблі в Перській затоці, які належать Кувайтові. До цього висновку прийшли увечорі в понеділок, 14-го травня, американські власті на підставі звітів від американської розвідки та розвідок інших держав. Досі лише Ірак брав на себе відповідальність за подібні раніші бомбування танкерів ракетами поблизу Іранського порту, а Іран зберігає суцільну мовчанку щодо своєї вини в цих двох випадках, що сталися 13-го і 14-го травня.

Монографія...

(Закінчення зі стор. 2)

Монографія Миколи Неділка видана, як сказано, люксусово. Великого альбомного формату на крейдовому папері з полотняною обгорткою із золотими витисками та прегарною кольоровоюназверхньою „сорочкою", охоплює рівно 60 кольорових репродукцій. Біографічні дані, Бібліографія і Показник імен, відклики до джерел і цитати — словом — зредаґований цей твір згідно з усіма законами пристойного видавництва. Всі, що причинилися у те видання, зробили добре діло, а сама ця монографія — це черговий прегарний альбом для книголюбів і звеличників мистецтва

Св. п. Микола Неділко

Соборна громада у Фльориді

Культурний Осередок св. Андрея в Норт Порті у Фльориді відомий вже широкій українській та неукраїнській публіці зі своїх мистецьких виставок, базарів та українського куховарення.

Цього року, як і в попередніх, за старанням мистецько-господарської референтури влаштовано дводенну виставку і базар, 6-го і 7-го квітня. Цю імпрезу попередила двотижнева інформаційна акція у місцевій американській пресі, як теж видруковано інформативну летючку про Україну, її положення, історію, населення релігію, мистецтво та історію українського поселення в Норт Порті та околиці. В дооколочних клюбах і крамницях і, очевидно, у заведенні Ворм Мінерал Спрінґс, можна бачити помистецькі виконані афіші.

Виставка була дуже добре і естетично влаштована. Стіни були прикрашені стилево вишитими серветками та занавісами, на столах були вміло розміщені експонати. На одному з них пишався весільний коровай, побіч нього великодній кошик до свячення і колекція писанок з різних областей України з відповідними поясненнями. На великому столі розміщено дуже гарно виконану колекцію трипільської кераміки. Далі—гуцульська кераміка і велика збірка гуцульських інкрустованих касеток, свічників, тарілок тощо.

Народні одяги з Лемківщини, Гуцульщини, а особливо заліщицький, притягали увагу відвідувачів. Велика кількість стилево вишитих подушок та кілька килимів доповняли виставку.

Зі захопленням оглядали чужинці цю виставку і подивляли працьовитість та високу культуру нашого народу.

На інших столах були розміщені речі до продажу, що їх подарували члени осередку. Найбільшою атракцією для наших співгромадян був показ писання писанок кількома жінками.

На стіні була розвішена велика мапа України, на якій багато наших лемків та закарпатців з давньої еміґрації шукали за селами своїх батьків.

Під час базару можна було купувати українські страви—вареники, голубці, налисники, борщ, пиріжки та печиво.

В суботу у програмі були українські народні танки у виконанні інтернаціональної групи сеньйорів.

Виставка викликала зацікавлення у пресі яка була заступлена репортерами з найбільш впливової газети-щоденника „Сарасота Геральд Трибюн", як також „Веніс Ґондолір", „Норт Порт Нюз", „Шарлот Сан" і „Норт Порт Таймс". Репортери розпитували про Україну та українську місцеву громаду, цікавилися писанками і народним мистецтвом, українськими стравами і печивом і робили багато світлин.

У висліді того слід подявати подякувати членам культурно-господарської референтури Осередку св. Андрея за їхню велику і повну посвяти працю, яка приносить признання українському імені, та побажати на майбутнє вдержання соборницького наставлення, яке може бути прикладом для усіх громад українського поселення у вільному світі. Не обіцянки співпраці, а дійсна праця у згоді може бути запорукою успіху в громадському житті.

Христя Навроцька

ЛЕСЯ ГОЛУБЦЕВА—ПІДГІРСЬКА, А НЕ ПІДГІРНА

У статті Івана Кедрина п. з. „Геройський здвиг в епоху жаху" („Свобода", ч. 91, вівторок, 15-го травня ц.р.) треба читати: „Розстріляно на Волині Лесю Голубцеву-Підгірську..." — Ред.